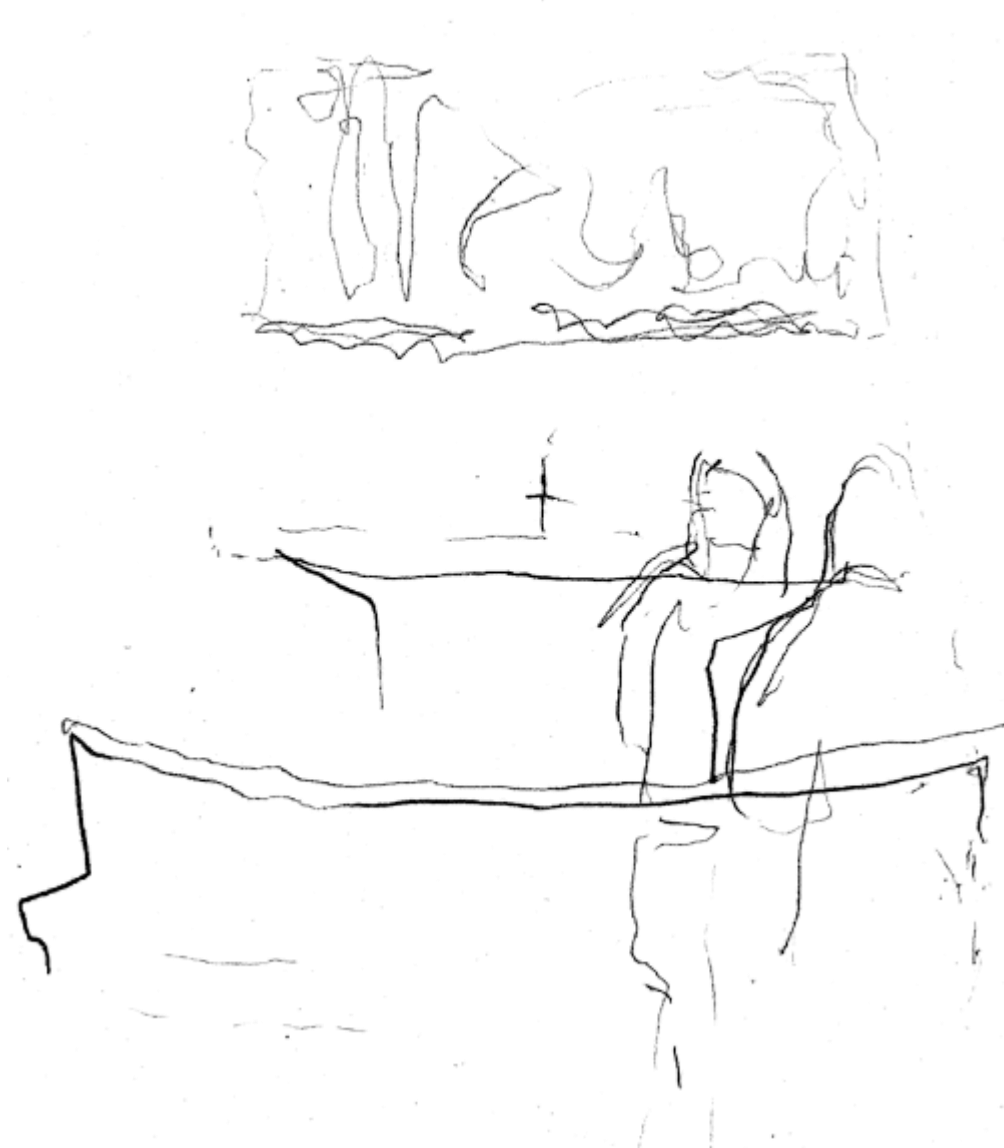

HILJAINEN RUKOUSLAULUMESSU

Kuvat Henrika Lax ja tekstit Hilikka-Liisa Vuori. Hiljaisen rukouslaulumessun käyttöön.
Teksti päivitetty 22.3.2022. hilikka-liisa.vuori@uniarts.fi www.voxsilentii.fi

Keskiaikainen hiljainen rukouslaulumessu eli Hiljainen rukouslaulumessu on ehtoollisjumalanpalvelus, jonka laulut ovat vanhoja keskiaikaisia rukouksia ja psalmeja, gregoriaanisia lauluja. Niiden harmoniassa voit levätä kuuntelemalla tai osallistua laulamiseen. Laulut ovat keskiaikaisia liturgisia sävelmiä, joihin osaan on latinankielisen tekstin tilalle sovitettu suomenkieliset sanat. Vanhat rukoukset houkuttavat hiljaiseen mielen ja sydämen tilaan. Tervetuloa laulamaan mukana ja lepäämään rukouksissa.

Messulauluissa ei käytetä sähköistä äänentoistoa, joten kannustamme Sinua tulemaan istumaan kirkon etuosaan.

Rukouslauluihin voi jokainen messuun tulija osallistua esilauluryhmän mukana. Voit myös antaa itsellesi luvan vain kuunnella ja antaa Sanan ja sävelen hoitaa. Messun lauluissa avustaa esilaulajien ryhmä *Anima mea*, jota johtaa musiikkipedagogi *Hilikka-Liisa Vuori*. Messussa voit katsoa laulun

sanoja paperista, mutta ihaninta on vain heittäytyä seuraamaan ääntä *Anima mea* johdolla. Tällöin laulun sanat tulevat sanotuksi hieman viiveellä, mutta silti levollisesti.

Hiljaisuus on kiireettömyyttä. Kaikelle annetaan aikaa. On aikaa hengittää. Lauluun voit liittyä silloin, kun siltä tuntuu. Laulujen sisällä hengitys on muistuma hiljaisuudesta. Kun vanha keskiaikainen sävelmä on laulettu, tarkoituksena on kuunnella kirkon sointia ja rukousta lauseiden välissä. Monet rukouslaulajista laulavat silmät kiinni. Tällöin kuuloaisti vielä terävöityy. Jos antaa äänensä kirkolle, on ihmeellisen vapauttavaa huomata että se soi. Rukouslaulumessussa maltamme kuunnella soivaa ja hiljaista kirkkoa, oman sydämemme ääntä ja Jumalan puhetta sydämellemme.

ANIMA MEA

Anima mea on *Hiljaisen rukouslaulumessun* kaikille avoin esilaulajien ryhmä. Myös Sinä voit kuulua tähän ryhmään. Kokoonnumme keskiviikkoisin klo 17–18 Kallion kirkkoon opettelemaan tulevan messun psalmia ja muita lauluja. Opettelemme laulut korvakuulolta, joten ryhmään kuulumisen ei edellytä nuotintaitoa. Yhteisellä äänellä rukoileminen ei tarkoita sitä, että jokaisen pitäisi ns. osata laulaa oikeaa ääntä. Jokainen ääni on tervetullut. Mietiskelevässä rukouslaulussa saa laulaa vähän korkeampaa tai vähän matalampaakin.

Anima mea on myös sitoumuksellisesti hyvin hellä ryhmä. Tämä tarkoittaa sitä, että jokainen tulee harjoituksiin ja messuun, kun pääsee. Aina on tervetullut. Kaiken kaikkiaan esilaulajien ryhmään kuuluu n. 40 laulajaa. Harjoituksissa on yleensä noin 10 kaiken ikäistä kuorolaista. Ryhmässä ei ole ala- eikä yläikärajaa. Harjoitukset ovat yleensä Kallion kirkossa.

Tähän lauluryhmään kuulumista voi kuulostella helpolla tavalla: tulet vain mukaan harjoituksiin, rohkeasti ja ilmoittautumatta. Tai messussa tulet istumaan kirkon etuosaan ja yhdyt lauluihin mukaan.

Ryhmän nimi on *Anima mea*, jonka rukouslauluharjoituksissa laulajien kanssa mietimme sille vuonna 2009. Nimen ideoi Kirsi Valkeapää. Toivoimme nimen kuvastavan ylistävää ja hellää, kokonaisvaltaista rukousta. Sanoista *anima mea* tulee mieleen Marian kiitosvirsi, jossa Maria laulaa: *Ylistä minun sieluni Herraa! Magnificat anima mea Dominum!* Marian vastaus Jumalalle on rohkea ja iloinen, luottavainen. Hän antautuu Jumalan palvelukseen ja Jumalan palveltavaksi. Jospa tämä rukous voisi olla myös meissä laulajissa. ”Älä pelkää, Maria” on hyvä sana myös kaikille messuun osallistujille.

HISTORIA

Keskiaikaista hiljaista rukouslaulumessua on vietetty Kallion kirkossa vuodesta 1999 alkaen. Alkuun messu oli satunnaisesti, sitten muutaman kerran lukukaudessa, kerran kuukaudessa ja 2014 syyskuusta alkaen messu uudistui siten, että messupäivä vaihtuu torstaista keskiviikolle ja messu alkoi jokaviikkoisena. Syksyllä 2014 Vox Silentii -duon toinen laulaja, Johanna Korhonen, aloitti messukanttorina vuoroviikoin Hilikka-Liisan kanssa. Messun lauluista ja kokonaisuuden suunnittelusta vastaa edelleen Vuori yhdessä messun pitkäaikaisen rakentajan ja laulajan, Tuomo Pulkkinen kanssa.

Hiljaista rukouslaulumessua on vietetty Kallion kirkossa ensimmäisen kerran pääsiäisenä 1999. Joulukuulle 2002 esilaulajien ryhmää luotsasi laulutaiteilija Pia Skibdahl. Messun lauluryhmää alkoi tammikuussa 2003 johtaa musiikkipedagogi Hilikka-Liisa Vuori. Monet vuodet messupappina toimi Kallion seurakunnan pastori Terhi Varjoranta, joka on myös ollut aktiivinen messun kehittäjä ja sydän vuosien varrella. ”Keikkapappeina” messussa on vierailut myös mm. Helena Kolkki ja Helena Castrén.

Vuonna 2009 kirkkoherra Esa Siljamäen aloitteesta Hiljaisen rukouslaulun messu otettiin osaksi Kallion seurakunnan vakituksia messuja. Tämä laajensi messun pappispohjan käsittämään Kallion seurakunnan kaikki papit liittäen Hiljaisen rukouslaulumessun vankemmin seurakunnan jatkuvaan toimintaan. Messupäiväksi vakiintui aina kuun ensimmäinen torstai.

Joulukuussa 2009 ensimmäistä kertaa messua edelsi rukouslaulumietiskely eli rukouslaulumeditaatio. Hiljainen humina tai hymistely äänellä alkaa nykyään jo puolituntia ennen varsinaista messua. Anima mea laulaa vokaaleita ja varsinkin Kyrie eleison –rukouksia.

Tarkoituksena on tarjota ihmisille mahdollisuus tulla hiljentymään kirkkoon jo ennen varsinaista messua, joko kuuntelemalla tai itse osallistumalla.

Suurin musiikillinen ja myös hengellinen muutos, tai voisi sanoa kehitys, Hiljaisessa rukouslaulumessussa on ollut psalmilaulun vakiintuminen osaksi messua. Alkuun psalmeja oli raskasta laulaa, koska verrattuna muuhun gregoriaaniseen repertoariin psalmeissa on huomattavan paljon enemmän sanoja. Mietiskelevään mielentilaan ei ollut niin helppoa päästä valtavan sanamäärän kanssa. Vähitellen psalmien ihmeellinen maailma alkoi aueta. Gregoriaanisissa lauluissa yleensä lauletaan paljon säveliä pienellä sanamäärällä. Tällainen melismaattinen (=useita säveliä yhdellä tavulla laulettu) sävelkulku on myös hyvin mietiskelevä. Tällöin myös sanojen merkitys aukeaa vähitellen. Psalmilaulussa on paljon sanoja, mutta ne lauletaan yhdellä sävelkorkeudella, josta vain hieman notkahdetaan ylös- tai alaspäin. Meditatiivinen mielentila saavutetaan saman sävelen toistolla. Vanhoissa kirkkolauluissa on kaiken kaikkiaan ajan kulku vertikaalinen – ääni soi kirkossa kiireettömästi, laulajan olemus kurottelee kohti näkymätöntä ja Jumalaa.

HELLÄ HILJAINEN RUKOUSLAULU

Keväällä 2010 Hiljaisen rukouslaulumessun nimeen liitettiin vielä yksi adjektiivi: hellä. Sanalla hellä kuvattiin Jumalan asennetta ihmistä kohtaan, ihmisen äänen laatua Hiljaisessa rukouslaulumessussa ja toivottavaa asennetta myös muita ihmisiä kohtaan.

Hellä hiljainen rukouslaulu on luonteeltaan kristillisen kirkon rukouslaulua. Ääni on yhteys näkymättömään. Ääni on sielun liikettä, joka johdattaa ihmisen sisäiseen hiljaisuuteen – sydämen hiljaisuuteen. Ääni on elämys ja kehollinen kokemus – resonanssia kehossa. Ääni on korvin kuultava kokonaisuus, joka muodostuu perusäänestä ja yläsävelistä. Yläsävellaulu on ollut tunnettua monien vanhojen kulttuurien musiikissa. Yläsävelet ovat kirkkaita, usein korkeita, huilumaisia ääniä, joita kukaan ei sinänsä varsinaisesti laula. Myös vanhassa kirkkolaulussa yläsävelet parhaimmillaan erottuvat ja vahvistuvat puhtaina ja selvästi kuultavina. Kädet seuraavat äänen värähtelyä kehossa ja kuvastavat laulun ylistyksellistä luonnetta.

Pieni ja hellä ääni on levon ja lohdun tuovaa sointia kehossa. Voimme keskiaikaisten rukoilijoiden tavoin ajatella, että me maistamme ääneen rukoilemamme sanat suussamme, hengitämme ne keuhkoillamme, kuulemme ne korvillamme, ajattelemme ne mielessämme, tunnemme ne sydämellämme ja verisuonemmekin kohisevat niitä. Kokonaisvaltainen rukous hoitaa koko ihmistä.

Rukouksella on kolme suuntaa. Ensimmäinen suunta on oma sydän. Monta kertaa laulajien kädet pysähtyvät kuuntelemaan rintakehän alueen resonanssia, omaa sydäntä. Toinen suunta rukouksessa on Jumalalle, mutta ennen kaikkea Jumalalta – siksi laulajien avoimet kädet usein ovat kohotetut. Kolmas suunta on rukous toisten kanssa. Silloin kädet ovat pienesti auki. Sen verran kuin itsestä tuntuu. Lauluja voi myös laulaa ilman käden liikkeitä. Jo tietoisuus rukouksen kolmesta suunnasta avaa meitä hiljaisuudelle.

Nykyään nimi on taas tiivistynyt Hiljaisen rukouslaulun messuksi. Sana hellä on jäänyt sydämelle.

MESSUN LAULUT

AO

Hellän hiljaisen rukouslaulumessun ensimmäinen laulu on aina virityslaulu – AO AO AO. Pelkkiä vokaaleita laulamalla rauhoitamme kehoa ja mieltä. Vokaalilaulu on hyvin lähellä huokausta. Huokaus on yksinkertainen rukous. Psalmia lainaten: ”*Herra, kuule minua, huomaa huokaukseni.*” Huokaistessamme avaamme sydämemme ja mielemme Jumalan edessä, myös sen kaikkein kätkeyimmän osan meissä. A ja O on symbolisesti vahva rukous. ”*Minä olen A ja O, alku ja loppu*”, *sanoo Herra Jumala, hän joka on, joka oli ja joka on tuleva, Kaikkivaltias. Ilm. 1:8.*

*Herra, avaa minun huuleni, * niin suuni julistaa sinun kunniaasi.
Jumala, ole minulle armollinen, pelasta minut * riennä avukseni Herra.
Domine, labia mea aperies, * et os meum annuntiabit laudem tuam. Alleluia.*

Huokailusta siirrytään keskiaikaiseen alkurukoukseen. Suomi ja latinankieli vuorottelevat: *Herra, avaa minun huuleni – Domine, labia mea aperies.* Laulaessamme sekä suomeksi että latinaksi rukoilemme omalla äidinkielellämme ja samalla liitämme itsemme rukoilevaan sukupolvien ketjuun, luostarien rukousmaailmaan. Näin on rukoiltu jo satoja vuosia ennen meitä. Me saamme olla helmenä vuosisatojen rukousnauhassa.

PÄIVÄN PSALMI

Päivän psalmi vaihtuu aina kirkkovuoden mukaisesti. Antifonin eli johdantolaulun sävelmä on keskiaikainen rukoussävelmä. Keskiaikaisilla kirkkolauluilla eli gregoriaanisilla lauluilla hyvin harvoin on nimettyä säveltäjää. Ne ovat rukouskäytössä hioutuneet. Hiljaisessa rukouslaulumessussa me laulamme niistä sellaisia versioita, joita on kirjoitettu vanhoihin pergamentteihin eli käsikirjoituksiin. Psalmi resitoidaan eli puhelauletaan. Messuun osallistuja saa rohkeasti sanoa ja laulaa sanoja *Anima mea* mukana. Niissä puhutellaan Jumalaa hyvin suorasti ja mutkattomasti milloin iloiten, milloin surren ja vavisten. Ei ole olemassa ihanampaa laulettavaa kuin psalmit.

TÄHTI *

Sekä alkurukouksessa että psalmilaulussa on tekstin keskellä aina pieni tähti *. Tähti kannustaa kuuntelemaan mitä Jumala sanoo sanassaan. Laulettuamme psalmijakeen alkupuolen pidämme tähden kohdalla mietiskelytauon. Tähteä seuraava lause on jatkoa sitä edeltävälle lauseelle: jälkisäe selittää, täydentää, vahvistaa tai kysyy lisää. Jos laulaa psalmia itsekseen kotona, jokainen tähti-tauko on eri pituinen aina riippuen siitä, minkälaisen vaikutuksen laulajaan itseensä on tehnyt lause, joka edelsi taukoa. Sielu tanssii psalmeissa. Messussa laulamme tätä sielun tanssia yhdessä.

KYRIE ELEISON, HERRA ARMAHDA, KRISTUS ARMAHDA, HERRA ARMAHDA, KYRIE ELEISON

Kreikankielinen *Kyrie eleison*, Herra armahda, on syvä rukous meissä. Laulaessamme äänteet hitaasti, voimme kenties häivähdykseltään tuntea, kuinka vahvasti ja vertikaalisesti meissä soi y- ja i-äännet. Vastavuoroisesti e-vokaali soi leveänä suussa ja koko kehossa. *Kyrie eleisonin* sointi meissä on kuin risti. Laulaessamme saman rukouksen suomeksi, ymmärryksemme kasvaa. Hellän hiljaisen rukouslaulun messussa *Herra armahda, Kristus armahda* lauletaan viipyilevästi ja odottaen, hellästi armoa toivoen.

JÄTÄ TAAKKASI HERRAN KÄTEEN, HÄN PITÄÄ SINUSTA HUOLEN.

Esirukouksen yhteydessä laulamme psalmista 55 jaetta 23. Sävelmää on luostareissa laulettu useita kertoja päivän aikana eri tekstien yhteydessä. Sävelmä on hyvin yksinkertainen ja kannatteleva. Se johdattaa jatkuvaan rukoukseen. Esirukouksen jälkeen messussa Jätä taakkasi -antifonin lisäksi lauletaan myös psalmia 42. Tänä aikana pappi valmistelee ehtoollisaineet.

SANCTUS DEUS, SANCTUS CHRISTUS, SPIRITUS SANCTUS, SANCTUS DEUS

Pyhä Jumala, Pyhä Kristus, Henki Pyhä, Pyhä Jumala. Sanctuksen laulamisesta monet ovat sanoneet, että aivan kuin aika olisi vain nyt, laulu on niin pystysuora ja ikuisuutta tavoitteleva. Keskiaikaisiin rukouksiin, aivan kuin moniin nykyisiinkin jumalanpalveluksen muotoihin, on kätketty kolminaisuuden symboliikka. Jokainen erillinen Sanctus lauletaan kolme kertaa ja laulun kohteita on kolme: Isä, Poika ja Pyhä Henki. Lopuksi laulamme vielä ykseydelle *Sanctus Deus*.

JUMALAN KARITSA – AGNUS DEI

Jumalan karitsa -laulun sävelmäksi on Hellään hiljaiseen rukouslaulumessuun valikoitunut iloisen f-moodin sävelmä. F-moodi, vanha kirkkosävelmä, on kuin äidin kutsu aterialle.

ALLELUIA!

Ehtoollisen kiitoslauluksi on muotoutunut *Alleluia*, joka on ylistyksen laulu. Paaston aikana alleluian korvaa joku muu laulu.

VAIHTUVAT LAULUOSUUEDET

Psalmitekstin lisäksi *Hiljaisen rukouslaulumessun* vaihtuvia lauluosuuksia ovat ehtoollisen aikana laulettu laulu, kiitoslaulu ja lopun siunaukseen liittyvä päätöslaulu.

HILJAISEN RUKOUSLAULUN KELTTIMESSU

Ke 6.9.2017 klo 18 vietettiin ensimmäistä kertaa Hiljaisen rukouslaulun kelttimessua. Kelttimessua vietetään kerran kuukaudessa Kallion kirkossa. Anima mean kaikille avoimet harjoitukset ovat tässäkin messussa kirkossa ennen messua klo 17 alkaen.

Kelttimessun laulujen tekstit ovat suurimmaksi osaksi runoilija-pappi David Adamin rukousrunoutta ja hänen keräämänsä kelttirunoutta Tuomo Pulkkinen suomeksi sovittamina. Lisäksi messussa lauletaan David Adamin kannustamana kiitoslaulu, jonka teksti on Stowen missalesta (792–803). Adam lähetti tämän rukouksen Vuorelle sähköpostissa tämän kysyessä häneltä: ”Mikä olisi mahdollisimman vanhaa kelttiläistä liturgiaa?” David Adamin toivotus rukouksen yhteydessä oli: ”Enough to share and worship with, Every blessing, joy and peace, David” (sähköposti 12.10.2015.) *Stowe*-lähteessä rukous loppuu kesken sanoihin ”ikuisesti sinua ylistäen ja lausuen...” Tuomo Pulkkinen on täydentänyt rukouksen lopun tunnetuista kiitoslaulun lähteistä. (Rukouksen on englannista Hiljaisen rukouslaulun kelttimessun käyttöön suomentanut Alice Martin 20.1.2016.)

Messun sävelmät ovat suurimmaksi osaksi 1300-luvulla kirjattuja gregoriaanisia sävelmiä, jotka on omistettu 400–500 -luvulla eläneille kelttipyhimyksille Columballe ja Brigidille. Lauluissa ja sävelmissä kuuluu kelttiläinen kristillinen hengellisyys, jonka ytimessä ovat vieraanvaraisuus, luonnon ja sen eläjien kunnioittaminen tasavertaisina, käytännöllisyys rukouksessa ja myötätuntoinen rinnalla kulkeminen. Perinne kumpuaa ensimmäiseltä vuosituhannelta. Muutama sävelmä on myös *Corpus Christi* -päivän rukoushetkistä, koska se on limittyneenä Columban laulujen kanssa *Inchcolm*in antifonariumissa.

David Adam kirjoittaa kirjassaan *The Awesome Journey* kelttiläisessä hengessä: ”Jotta pyhiinvaellus voisi olla todellista, sen täytyy olla meitä liikuttava kokemus muutenkin kuin fyysisesti. Todellinen pyhiinvaellus on korviemme ja sydäntemme avaamista toisille ihmisille ennemminkin kuin päämäärille. Vaeltamiseen sisältyy tämän maailman näkeminen Jumalan maailmana ja kaikki ihmiset, myös me itse, Jumalan rakastamina. Pyhiinvaellus on enemmän sydämemme kuin jalkojemme liikettä.” Messussa laulaa Anima mea, ohjaajana Hilikka-Liisa Vuori tai Johanna Korhonen.

Laulujen käsikirjoituslähteet:

-*Clondalkin Breviary*. IE TCD MS 78.

<https://doi.org/10.48495/dj52w8569> Trinity college, Dublin.

-TCD 80 (mikrofilmi Vuoren omistuksessa) Trinity college, Dublin.

-*Inchcolm Antiphoner* MS. 211.iv.

https://archives.collections.ed.ac.uk/repositories/2/archival_objects/168668

- *Stowe missale*, Royal Irish Academy.

Lisää aiheesta ks. Laaluvihko ja CD: ”Tule, Rauhanruhtinas”. Vox Silentii ja Tuomo Pulkkinen.

RUKOILEVAT KÄDET

Hiljaisen rukouslaulun ehtoollismessuun osallistuja saattaa ihmetellä, miksi rukouslaulajien kädet liikkuvat! Laulun kokonaisvaltaisuuteen kuuluvat käden liikkeet. Kädet ovat ennen kaikkea ylistyksen osoittajia. Vanhimmat kuvat rukoilevista ihmisistä saviruukuissa ja katakombien seinillä kuvaavat ihmistä, ylistävää ihmistä, jonka kädet ovat avoimet ja ylöspäin kohotetut. Usein rukouslaulajien kädet käyvät myös sydämellä. Rukouslaulussa toivotaan, että rukous olisi koko kehosta, mielestä, sielusta, sydäimestä ja kielestä. Näistä tärkein on sydän. Rukouksen kokeminen sydämellä voi olla hyvin konkreettista. Kun käsi viipyy tuntemassa omaa ääntä ja huokausta rintakehältä, voi paremmin tuntea äänen resonanssin itsessään. Voimme samalla mielessämme huokaista: ”Herra, kuule sydämeni rukous.”

Käsien rukous voi olla myös toisiin päin kurottavaa, rukouksen jakamista. Ohjaajan ja *Anima mean* laulajien kädet voivat myös piirtää ilmaan vanhoja nuotteja, neumeja. Tällöin käden liike kuvastaa äänen liikettä: kun käsi piirtää ilmaan matalampaa ja korkeampaa kaarta, on helppoa laulaa liikkeen mukana matalampia ja korkeampia ääniä. Tällä tavalla ajatellaan, että suullisen

perinteen aikoina on kirkkolaulujakin voitu laulaa opettajan käden liikkeistä äänen korkeuksia ja muotoa seuraten. Joskus ohjaajan kädet myös antavat viitteen moodin sävelmien intervallisuhteista eli sävelsuhteista. Esim. avoin käsi ja avoin kehon olemus auttavat laulamaan hieman korkeamman sävelen. Samoin kumartunut pää, olemus ja käsi kämmen alaspäin auttavat laulamaan matalamman äänen.

Käden liikkeet ovat hyvin henkilökohtainen asia, joten jokainen saa käyttää käsiään tai olla käyttämättä. Kuten tunnettua on, suomalaisessa kulttuurissa ei niin paljoa puhuta käsillä. Rohkeus kokeilla voi kuitenkin avata rukouksen eri muotoja. Jo pieni on kaunista, kämmenten avaaminen on suuri ele. Avoimet kädet ottaa leipä ja viini vastaan.

KURSSIT JA RETRIITIT

VIIKOITTAIN KOKOONTUVAT ILTAKURSSIT

Rukouslaulumessun lauluja lauletaan muuallakin kuin messussa – kursseilla. Kursseista säännöllisin on viikoittain kokoontuva tiistai-illan kurssi Diakonissalaitoksen kirkossa. Kurssi vaihtuu noin viiden viikon välein peruskurssista jatkokurssiksi ja jälleen peruskurssiksi. Kun olet kerran käynyt peruskurssin, voit tulla mille tahansa rukouslaulun kurssille. Peruskurssi, kuinka ollakaan, on osoittautunut ikisuosikiksi myös vanhojen rukouslaulun harrastajien parissa. Yksinkertainen ja alkeista lähtevä mietiskely on aina yhtä ihmeellinen kokemus. Päivittyvät tiedot löydät sivuilta www.voxsilenti.fi ja myös seurakunnan sivuilta (Kallion). Muualla päin Suomena olevien kurssien tiedot löydät Vox Silentiin sivuilta. Kursseilla ohjaajana on pedagogi, MutT *Hilkka-Liisa Vuori*. Ks. myös www.harmoninenlaulu.org muut aiheeseen liittyvät opettajat.

PÄIVÄN MATKA MIETISKELEVÄÄN ÄÄNEEN JA RUKOUKSEEN

Silloin tällöin viikonloppuisin on yhden tai kahden päivän kurssija. Usein näillä kursseilla ovat jokin teema, kuten joulun laulut, pääsiäisen laulut tai enkelilaulut. Näitä kurssija on pitänyt *Hilkka-Liisa*

Vuori. Mustasaarella Helsingin edustalla on ollut kesäisin mietiskelevän äänen kursseja nimellä *Ääni sielun tanssia kehossa*, joita on pitänyt *Hilkka-Liisa Vuori*.

HILJAISEN RUKOUSLAULUN RETRIITTI

Oma paikkansa on rukouslauluretriiteillä (vuodesta 2007). Hiljaisen rukouslaulun retriiteissä ollaan muuten hiljaa, mutta yhteisissä kokoontumisissa, rukoushetkissä, lauletaan mietiskeleviä keskiaikaisia rukouksia ja vokaaleja. Keväällä 2010 oli myös ensimmäinen rukouslaulujen ja *Martin Lönnebon* kehittämien rukoushelmien retriitti *Helmiä ja hiljaisuutta* sydämen lauluina. Rukoushelmet ja rukouslaulut olivat heti kuin vanhoja tuttuja. Kokonaisvaltainen mietiskely laulettuna ja helmiä koskettavana rukouksena on hyvin vanha rukousmuoto. Käden tuntoaisti johdattaa meitä levolliseen rukoukseen, se on aivan kuin pieni silytys sielullemme. Retriittiin ja ääneen johdattelivat monien vuosien ajan pastori, taideterapeutti *Terhi Varjoranta* ja *Hilkka-Liisa Vuori* (2007–2018). Pohjanmaalla Vuoren kanssa retriittejä on ohjannut pastori *Helena Turja* (2011–2019) ja Rymättylässä pastori *Päivi Vuorilehto* (2013–). Vuonna 2022 Hiljaisen rukouslaulun retriittiin on mahdollista osallistua Turun seurakuntayhtymän retriittipaikassa Tammipirtissä Vuorilehdon ja Vuoren ohjauksessa.

ÄÄNEN SYVÄ YMMÄRTÄMINEN – KUVAN KAUTTA NÄKYVÄKSI

Kokonaisvaltainen matka on myös rukouslaulujen ja maalaamisen yhdistäminen. Äänen syvä ymmärtäminen – kuvan kautta näkyväksi on kurssi, jolla huokaillaan ääntä ja kuvaa. Matkaa teemme omaan itseemme. Maalaamisen ja äänen kautta saamme kosketuksen itseemme, tunteisiimme ja tarpeisiimme ja tulemme tietoisiksi voiman ja jaksamisen lähteistämme. Piirustus- ja laulutaitoa ei tällä kurssilla tarvita. Kuvaan johdattelee taideterapeutti, pastori *Terhi Varjoranta* ja ääneen *Hilkka-Liisa Vuori*. Näitä kursseja ei ole enää Kallion seurakunnassa, mutta tilattaessa ne ovat mahdollisia eri puolille Suomea.

AO – LUOMINEN ÄÄNENÄ JA KUVINA SEKÄ CD:T

Hellän hiljaisen rukouslaulun kotoiseksi tueksi on tehty kirja *AO – luominen äänenä ja kuvina* (*Vuori, Lax, Vox Silentii*). Kirja sisältää rukouslaulun perusteet kirjoitettuna, maalattuna ja levyille laulettuna (kirjaa löytyy antikvariaateista). Monet *Vox Silentii*in äänittämät CD:t johdattavat mietiskelevään rukoukseen.

Kirjaa on mahdollista saada ostettua vielä antikvariaateista. Kirja on myös ruotsiksi. Lisätietoja www.voxsilentii.fi

TAUSTAVAIKUTTAJAT

Lauluyhtye *Vox Silentii* (*Johanna Korhonen* ja *Hilkka-Liisa Vuori*) on taustavaikuttaja Hiljaisen rukouslaulun messujen laulumateriaalin hankinnassa, tutkimisessa ja sovittamisessa. *Vox Silentii* lisäksi merkittävä messun luoja on *Tuomo Pulkkinen*. *Hilkka-Liisa Vuori* ja *Tuomo Pulkkinen* etsivät jatkuvasti kirkkovuoden kulun mukaisia messulauluja keskiaikaisista lähteistä. Lauluja etsimme vanhoista käsikirjoituksista ja myös uudemmissa painetuista gregoriaanisen laulun kirjoista. Tänä päivänä laulut tulevat myös suoraan kotiin internetin välityksellä. Monet käsikirjoitukset ovat nähtävissä ja luettavissa myös netissä. Latinankielisistä lauluista pyrimme valitsemaan ensisijaisesti versioita, jotka ovat olleet käytössä Suomessa, mutta käytämme myös eurooppalaista perinnettä.

Suomenkieliset laulut on sovitettu keskiaikaisiin säveliin. Näin laulujen sävelmaisema pysyy koko messun ajan keskiaikaisena. Tämän työn jakavat *Vuori* ja *Pulkkinen*. *Tuomo Pulkkinen* myös vastaa messuohjelman ulkoasusta. Laulujen ensimmäiset testaukset ja laajemman materiaalin vaalimisen tekee *Vox Silentii*.

Miksi sitten laulaa latinaksi? Eikö suomenkieli riitä? Latinankielisissä rukouksissa monta kertaa tuntuu siltä, että tekstin merkitys on hionut musiikin muodot tietynlaisiksi. Aivan kuin musiikin sisään olisi punottu rukouksen ydin. Tämä voi tapahtua, kun sanoja rukoillaan yhä uudestaan ja uudestaan. Ne hakeutuvat näköiseensä moodiin eli tunnelmaan. Moodi on sävelmän ja tekstin tunnelma laulajassa, kuulijassa ja tilassa. Keskiaikaisiin lauluihin kuuluu myös ennen kaikkea verkkaisuus ja mietiskelevyys – kiireettömyys ja viipyily Jumalan edessä. Tätä kaivataan tähän aikaan. Latinankielellä laulettu vanha rukous herättää meissä mietiskelevän rukouksen. Kun sitten laulamme saman tekstin tai psalmin suomeksi, ikaikaisen rukouksen tunnelma leviää myös suomenkieliseen laulumme. Teksti, jonka ymmärsimme intuitiivisesti ja syvästi koko kehollamme, tulee suomenkielen myötä merkitykselliseksi myös mielessä ja herättää sydäntä syvempään kokemukseen. Latina ja suomenkieli vaihtelivat, lomittuivat toisiinsa, varhaisissa kristillisissä messuissamme tässä maassa. Haluamme osoittaa Hiljaisessa rukouslaulumessussa, että perinteeseen nivoutuminen on hyvä asia. Vanhan rukouskielen käyttö on merkityksellistä.

